

KAMU GÖREVLİLERİNİN SOSYAL MEDYA PAYLAŞIMLARI DOLAYISIYLA DİSİPLİN SORUMLULUĞU

Disciplinary Liability of Public Officials for Social Media Posts

Sümeyye ŞİMŞEK KARABEKİROĞLU*

Öz

İfade özgürlüğü bağlamında bireyler, sosyal medya vasıtasıyla fikir ve kanaatlerini paylaşmakta, kendi fikirlerini serbestçe yayabilmektedir. Bu özgürlük, 1982 Anayasası ile güvence altına alınsa da sınırsız bir kullanım hakkı vermemektedir. Özellikle de memurlar ve diğer kamu görevlileri için bu özgürlük, normal bireylere kıyasla daha fazla sınırlamaya tabidir. Fakat ifade özgürlüğüne müdahaleler orantılı ve zorunlu olmalıdır. Bu yaklaşım üzerinden hareket eden Anayasa Mahkemesi (AYM), kamu görevlilerinin de siyasi görüşlerinin olabileceğini ve ülke meseleleriyle ilgilenebileceklerini kabul etmekte ve kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımları konusunda değerlendirme yaparken mahkemelerin subjektif ve zorlama yorumlardan kaçınmaları gerektiğini belirtmektedir. Mahkemeler bu konuda inceleme yaparken paylaşımın kamu hizmetinin işleyişini etkileyip etkilemediğini ve kamu görevlisinin mesleğinin niteliğini dikkate almaktadır. Zira bazı mesleklerin toplum üzerindeki etkisi ve temsiliyet gücü diğerlerine göre fazladır. Kamu görevlileri de sosyal medya paylaşımı yaparken, üstlenmiş olduğu kamu görevinin itibar ve güvenini sarsacak durumlardan kaçınmalıdır. Aksi halde bu tür paylaşımlar dolayısıyla kamu görevlilerinin disiplin sorumluluğu doğabilecektir. Bunun yanı sıra kamu görevlisinin yaptığı sosyal medya paylaşımı hem disiplin sorumluluğu hem de ceza sorumluluğuna yol açabilecektir. Bu çalışmada bu konular örneklerle zenginleştirilerek incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Memur, kamu görevlileri, sosyal medya paylaşımı, disiplin cezası, ifade özgürlüğü

Abstract

In the context of freedom of expression, individuals can share their ideas and opinions and disseminate their ideas freely through social media. Although this freedom is guaranteed by the 1982 Constitution, it is not unlimited. Especially for civil servants and other public officials, this freedom is subject to more restrictions than for ordinary individuals. However, interference with freedom of expression must be proportionate and necessary. Based on this approach, the Constitutional Court recognises that public officials may also have political views and may be interested in national issues and states that courts should avoid subjective and forced interpretations when evaluating the social media posts of public officials. When reviewing such cases, the courts take into account whether the sharing affects the functioning of the public service and the nature of the public official's profession. Because some professions have more influence and representation

➤ Bu makale Etik Kurul iznine tabi değildir/This article is not subject to Ethics Committee permission.

➤ Makale Geliş Tarihi/Article Received Date: 22.05.2025

➤ Yayın Kurulu Kabul Tarihi/Editorial Board Acceptance Date: 22.07.2025

* Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, İdare Hukuku Anabilim Dalı, Ankara-Türkiye, E-posta: sumeyye.karabekiroglu@asbu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-9528-1543>

power on society than others. While making social media posts, public officials should avoid situations that may undermine the reputation and trust of the public duty they have undertaken. Otherwise, disciplinary liability of public officials may arise due to such posts. In addition, social media posts made by public officials may lead to both disciplinary and criminal liability. In this study, these issues are examined by enriching them with examples.

Keywords: Civil servant, public officials, social media posts, disciplinary punishment, freedom of expression

GİRİŞ

Kişiler, sosyal medya yoluyla başka insanların fikir, düşünce ve kanaat paylaşımlarına, haber ve bilgilere serbest biçimde ulaşabilmekte ve kendi fikirlerini de paylaşabilmektedir. Bu durum ifade özgürlüğünün kullanımı anlamına gelir. Zira ifade özgürlüğü, bu fikirlere serbestçe ulaşabilmeyi, kişilerin kendi fikirlerini serbestçe anlatabilmesi, yayabilmesi, aktarabilmesi ve ifade edebilmesini, bunlardan dolayı kınanmamasını ifade etmektedir. Anayasa Mahkemesi (AYM), demokrasi-nin işleyişi için ifade özgürlüğünü oldukça elzem görmektedir. Dolayısıyla bu özgürlüğe ilişkin müdahaleler orantılı olmalı ve zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılamalıdır. Müdahale, ancak bu halde “demokratik toplum düzeninin gereklerine” uygun kabul edilecektir.¹

Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımları üzerinden ifade özgürlüğünü kullanmaları hem anayasa ile teminat altına alınan hakların korunması hem de kamu hizmetlerinde tarafsızlık ve güvenin sağlanması açısından çift yönlü bir denge ihtiyacını beraberinde getirmektedir. Anayasa’nın ilgili maddelerine bakıldığında ifade özgürlüğünün herkes için güvence altına alındığı görülmektedir. Dolayısıyla memurlar ve kamu görevlileri de bu kapsama dahildir. Fakat ifade özgürlüğünün kullanımı elbette ki sınırsız değildir. Kamu görevinin pek çok ayrıcalıklı durumu bünyesinde barındırması kadar külfet ve sorumluluklara katlanmayı da içerdiği gerçeği göz önüne alındığında, memurlar ve kamu görevlileri için bu özgürlüğün normal bireylere göre daha fazla sınırlanabileceği açıktır. Kamu görevlisi, ifade özgürlüğünü kullanarak paylaşım yaptığı düşüncesindeyken, görev yaptığı kurumun itibarına, tarafsızlığa ve kamu hizmetine duyulan güvene zarar verip vermediğini ölçmelidir. Görev dışı zamanlarda yapılan paylaşımlarda dahi bu hususa dikkat edilmelidir. Kaldı ki sosyal medya paylaşımı, görevle bağlantılı unvan veya resmi sıfat kullanılmak suretiyle yapılmışsa, bu durum ifadenin etkisini de artırabilmektedir. Şayet memur ya da kamu görevlisi bu hususlara dikkat etmezse bu halde sosyal medyada yapmış olduğu paylaşımdan dolayı disiplin cezası ile karşı karşıya kalabilecektir.

¹ AYM, Ramazan Kavak Başvurusu, Başvuru No: 2017/20729, Tarih: 05.09.2024. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AIHM) ifade özgürlüğü konusuna yaklaşımı ile ilgili olarak Bkz. Hasan Tahsin Fendoğlu, ‘Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü’ [2016] Türkiye Adalet Akademisi Dergisi 1.

Esasen kamu görevlilerinin hem sosyal medya paylaşımları hem de diğer konularda disiplin sorumluluğu altında bulunması, idari işleyişte düzen ve sürekliliğin sağlanması amacıyla. Disiplin cezası tehdidi altında bulunan kamu görevlisi, hizmet içinde ve dışında ister istemez davranışlarına özen gösterecek ve kamu görevi yürüttüğünün farkında olacaktır. Aksi halde doğrudan ve ciddi sonuçları olan disiplin cezaları ile karşılaşacağını bilmek, kamu görevlisini bir düzen içerisinde tutacaktır. Dolayısıyla disiplin cezaları hem kamusal hem de bireysel yönü bulunan ve idari işleyişte düzenin sağlanmasına yarayan önemli bir mekanizmadır.

Kamu görevlilerine sosyal medya paylaşımları dolayısıyla disiplin cezası verilebilmesi için somut olayın tam manasıyla aydınlatılması ve subjektif, zorlama yorumlardan uzak durulması gerekmektedir. Somut olayda, paylaşımın kamuya açık hale getirilip getirilmediği, kamu hizmetinin sunumunu etkileyip etkilemediği, tarafsızlık ve devlete bağlılık ilkelerini ihlal edip etmediği, kamu görevinin verdiği nüfuzun kullanılıp kullanılmadığı gibi kriterler incelenmelidir. Bu tür olaylarda bakılması gereken kıstasların halihazırda AYM tarafından öneri şeklinde belirlendiği görülmektedir. Mahkemeler için bu kıstaslar yol gösterici olacaktır. Kamu görevlileri için de Kamu Görevlileri Etik Kurulu tarafından belirlenen etik ilkeler yol göstericidir. Mezkûr ilkelere uygun hareket edilmesi sosyal medya paylaşımı dolayısıyla kamu görevlilerinin sorun yaşamalarının önüne geçebilecektir. Aksi halde kamu görevlisinin sosyal medya paylaşımı şeklinde gerçekleştirdiği fiili hem cezai sorumluluk hem de disiplin sorumluluğu doğurabilir.

Kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımı dolayısıyla sorumluluğunun incelendiği bu çalışmanın ilk bölümünde kamu görevlisi kavramı ve kapsamı incelenmiş, disiplin sorumluluğu ile ilgili açıklamalarda bulunulmuştur. Çalışmanın ikinci bölümünde kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımları konusunda mevzuatta yer alan düzenlemeler ve Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun belirlemiş olduğu ilkelere yer verilmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümünde AYM ve Danıştay kararlarında bu konuya yaklaşımlar ele alınmış, değerlendirmelerde bulunulmuştur. Çalışmanın son bölümünde ise kamu görevlisinin sosyal medya paylaşımı şeklinde gerçekleştirdiği fiilinin hem cezai sorumluluk hem de disiplin sorumluluğu gerektirmesi durumu incelenmiştir. Nitekim bir fiil hem ceza sorumluluğu hem de disiplin sorumluluğu gerektirebilir. Kamu görevlisi, sosyal medya paylaşımı dolayısıyla yalnızca disiplin cezası almayabilir. Buna ilaveten bir de bu kişi hakkında adli yargıda ceza davası açılabilir. Bu hâlde her iki sorumluluk için süreç ayrı ayrı işlemektedir. Zira her iki sorumluluk türünde uygulanacak kurallar birbirinden farklıdır. Bu sebeple çalışmanın son bölümünde yüksek yargı yerlerinin bu konuya yaklaşımları üzerinden değerlendirmelerde bulunulmuştur.

I. KAMU GÖREVLİSİ KAVRAMI VE DİSİPLİN SORUMLULUĞU

Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımları dolayısıyla sorumluluğunu incelerken öncelikle memur ve kamu görevlisi ile kast edilenin ne olduğu, kapsamına kimlerin girdiğini belirlemek gerekir. Neticede ortada bir disiplin



sorumluluğu ve bu sorumluluğun muhatabı olan bir kesim söz konusudur. Disiplin sorumluluğunun muhatabının tam manasıyla belirlenmesi ve gerekli tanımlamaların yapılması önemlidir. Anayasal ve yasal düzenlemelere bakıldığında bir memurlar bir de bunlardan ayrı olarak diğer kamu görevlilerinden bahsedilmektedir. Buradan da anlaşılacağı üzere bu iki kesim, birbirinden farklıdır ve tanımlanması gerekir. Kamu görevlisi kavramı tanımlanırken geniş ve dar anlamda olmak üzere iki şekilde açıklama yapılmaktadır. Geniş anlamda kamu görevlisi kavramı kamuda çalışan herkes için kullanılırken dar anlamda kamu görevlisi, memurlar ve diğer kamu görevlileri için kullanılmaktadır. Bu tanımlamanın yapılması hem hukuki sorumluluğun tespiti hem de yapılacak idari işlemler bakımından önemlidir. Çalışma boyunca memurlar ve diğer kamu görevlilerini ifade etmek üzere “kamu görevlisi” kavramı kullanılmıştır.

Sosyal medyada yapılan paylaşımlar dolayısıyla disiplin sorumluluğunun ele alınacağı bu çalışmada kamu görevlisi tanımına yer verilmesindeki amaç, uygulanacak mevzuatın farklılığının anlaşılmasını sağlamaktır. Nitekim bütün kamu görevlilerinin “memur” kapsamına girmediğini bilmek, somut olaya uygulanacak mevzuatın anlaşılmasını kolaylaştıracaktır. Zira 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nda memurlar için disiplin cezaları öngörülmüş olmakla birlikte diğer kamu görevlilerinin kendi özel kanunlarında da bundan ayrı olarak farklı disiplin cezalarının hüküm altına alındığı görülmektedir. Kendi özel personel kanunu olan kamu görevlileri hakkında öncelikle bu kanunlarındaki disiplin hükümleri uygulanacaktır. Hüküm bulunmayan hallerde ise genel kanun niteliğine sahip olan 657 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.²

Kamu görevlilerinin disiplin sorumluluğunun bulunması esasen idari işleyişteki düzenin, kamu hizmeti sunumundaki etkinlik ve verimliliğin sağlanması içindir. Kamu görevlileri, disiplin cezası tehdidi altında olduklarında hizmet içindeki ve dışındaki davranışlarında daha özenli olacaklardır. Zira disiplin yaptırımları doğrudan ciddi neticeler doğurur niteliktedir. Yaptırımların hem bireysel hem de kamusal yönü ve etkisi söz konusudur. Bu başlık altında öncelikle kamu görevlisi kavramından kısaca bahsedildikten sonra kamu görevlilerinin disiplin sorumluluğu üzerinde durulacaktır.

A. Kamu Görevlisi Kavramı

Kamu görevlisi kavramı, geniş ve dar anlamda olmak üzere iki şekilde tanımlanmaktadır. Geniş anlamda kamu görevlisi, kamu kesiminde çalışan herkes için kullanılır. Bu halde, çalışanın hukuki durumu ve yapmakta olduğu görevin niteliği önemli değildir. Kamu kesiminde çalışıyor olması yeterlidir. Bunlar özel hukuk ya da kamu hukuku rejimine tabi olarak çalışmaktadır.³ 5237 sayılı Türk Ceza Ka-

² Çınar Can Evren ve İsmail Uçar, *Kamu Görevlileri Hukuku* (4. Baskı, Seçkin 2024) 167. Ayrıca Bkz. Adil Bucaktepe, ‘Disiplin Makamlarının Disiplin Cezası Verme Yetkileri Üzerine Bir Değerlendirme’ (2015) 19 Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 199, 203.

³ Bahtiyar Akyılmaz, Murat Sezginer ve Cemil Kaya, *Türk İdare Hukuku* (18. Baskı, Seçkin 2024) 698 vd. Ayrıca Bkz. İsmet Giritli, Pertev Bilgen ve Tayfun Akgüner, *İdare Hukuku* (Der Yayınları 2001) 395–396.

nunu'nun 6. maddesinin 1/ (c) fıkrasında kamu görevlisi, “*kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, sürekli veya geçici olarak katılan kişi*” olarak tanımlanmıştır. Hükümde, kamu görevlisi tanımının geniş anlamda olduğu açıktır.

Bir de dar anlamda kamu görevlisi kavramı vardır. Bu kapsama “*kamu kurum ve kuruluşlarının genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri yürüten kişiler*” girmektedir. Bunlar memurlar ve diğer kamu görevlileridir.⁴ Nitekim Anayasa'nın 128. maddesinde “*Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.*” hükmü yer almaktadır. Bu hükümde “memurlar ve diğer kamu görevlileri” denilmek suretiyle bu iki kavramın birbirinden farklı olduğu vurgulanmıştır. Gerçekten de memurlar ile diğer kamu görevlileri birbirinden farklıdır. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4/A maddesine göre “*Mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler*” memur olarak kabul edilmektedir. Diğer kamu görevlileri ise memurlar dışında kalan, kamu hizmetinin asli bir elemanı olarak çalışan ve idareyle kamu hukuku ilişkisi olan kişilerdir. Hâkim, savcılar ile askerler, bu kapsamdadır.⁵

B. Disiplin Sorumluluğu

Disiplin suçu, kamu hizmetinin sunumunda etkinliğin, verimliliğin ve düzenin sağlanabilmesi için öngörülmüş olan düzenlemelere aykırı hâl ve fiilleri ifade etmektedir. Bu düzenlemeler kurum içi düzeni, hizmeti sunanların statüsünü ve disiplinini hüküm altına almaktadır. Bahsi geçen hâl ve fiiller, disiplin cezası uygulanması tehdidini bünyesinde barındırmakta ve ilgili mevzuatta disiplin cezalarının her biri için tek tek sıralanmaktadır. Esasen bu, tipiklik ve açıklık ilkelerinin bir gereğidir. Fakat 657 sayılı Kanun'un 125. maddesinde “*Yukarıda sayılan ve disiplin cezası verilmesini gerektiren fiil ve hallere nitelik ve ağırlıkları itibarıyla benzer eylemlerde bulunanlara da aynı neviden disiplin cezaları verilir.*” hükmüne yer verildiği görülmektedir. Bu hüküm, tipiklik ve açıklık ilkelerine uygun düşmemektedir.⁶

Disiplin cezalarını Danıştay, mevzuat gereği kamu görevlisinin yapmak zorunda olduğu görev ve sorumluluklarını yerine getirmemeleri ya da yasaklanan fiilleri yapmaları neticesinde uygulanan yaptırımlar olarak tanımlamaktadır. Bu yaptırımlar,

⁴ Akyılmaz, Sezginer ve Kaya (n 3) 699 vd.

⁵ ibid 699–700. Ayrıca Bkz. Giritli, Bilgen ve Akgüner (n 3) 397.

⁶ Bahtiyar Akyılmaz, ‘Anayasal Esaslar Çerçevesinde Kamu Personeli Disiplin Hukuku ve Uygulamadaki Sorunlar’ (2002) 6 Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 4. Ayrıca Bkz. Selman Sacit Boz, ‘Memur Disiplin Hukukuna Hakim Olan Temel İlkeler’ (2017) 25 Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 15, 18.



kamu görevlisinin özlük hakları üzerinde doğrudan ve ciddi neticeler doğurmaktadır. Bu yönüyle yaptırımların bireysel ve subjektif yönleri söz konusudur. Aynı zamanda kamu düzeninin tesisi ve kamu görevinin gereği gibi yerine getirilmesi açısından da kamusal ve objektif etkisi bulunmaktadır. İsnat edilen kusurlu hâl ya da davranış tespit edilmeden, kamu görevlisine disiplin cezası verilemez. Bu tespitten kasıt, bahsi geçen hâl ya da davranışın yeri, zamanı ve şekli gibi bütün unsurlarının ortaya konularak davranışın nerede, ne zaman, kim tarafından ve ne şekilde işlendiğinin açıkça ortaya konulmasıdır.⁷

Danıştay burada, disiplin cezalarının hem bireysel hem de kamusal yönünün olduğuna dikkat çekmektedir. Zira yaptırım ile kamu görevlisinin özlük durumu yani mesleki geleceği etkilenmekte, aynı zamanda da kamu görevinin gereği gibi yerine getirilmesi sağlanmaktadır. Bu cihetle disiplin süreci keyfilikten kaçınılarak doğru ve düzenli bir biçimde yürütülmeli, personele isnat edilen davranış, somut bir biçimde açıkça ortaya konulmalıdır. Bir başka deyişle genel geçer, soyut isnatlardan uzak durulmalıdır. Aksi halde hem adil yargılanma hakkı hem de hukuki güvenlik zedelenebilir. Deliller eksiksiz toplanmalı ve tüm boyutları ile somut olay aydınlatılmalıdır.

Kamu görevlisinin disiplin sorumluluğunun bulunması ve disiplin cezalarının uygulanmasındaki amaç, kamu hizmetinin eşitlik ilkesine uygun olarak görülmesini sağlamak, kamu görevlisinin yasal düzenlemelere uymasını, üstleri tarafından verilen kanuna uygun emirleri gereği gibi yerine getirmesini ve görevini ifa ederken daha özenli ve dikkatli olmasını sağlamaktır. Kamu hizmetinin daha etkin ve iyi bir biçimde yerine getirilmesi için kabul edilen disiplin cezaları makul, etkili, adaletli, hukuka uygun ilke ve yöntemleri esas alan bir yapıda olmalıdır.⁸

Disiplin suçları ve cezaları için farklı yasal düzenlemeler mevcuttur. 657 sayılı Kanun'a tabi olanlar hakkında mezkûr Kanun'un 125. madde hükümleri uygulanır. Bu Kanun'a tabi olmayanlar ise örneğin üniversite, yargı organları ve silahlı kuvvetler mensuplarıdır. Bunların ayrı personel kanunları ve yönetmelikleri bulunmakta, disiplin suç ve cezaları buralarda düzenlenmektedir. İlâveten, 657 sayılı Kanun'a

⁷ Danıştay 2. Daire, E. 2021/6206, K. 2024/2500, T. 30.04.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 11 Kasım 2024. Aynı yönde Bkz. Danıştay 2. Daire, E. 2021/6353, K. 2024/1804 T. 20.03.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 12 Kasım 2024. Aynı yönde Bkz. Danıştay 2. Daire, E. 2021/6954, K. 2024/1939, T. 26.03.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 12 Ocak 2025. İdari yaptırım işleminin konu unsurunu disiplin cezalarının oluşturduğu yönünde Bkz. Boz (n 6) 19.

⁸ Giritli, Bilgen ve Akgüner (n 3) 557. Ayrıca Bkz. Disiplin hukukunda amaç, kamu hizmetinin gereği gibi yürütülmesini ve bozulan kurum düzeninin yeniden tesisini sağlamaktır. Boz (n 6) 20. Düzenin sağlanması maksadıyla uyulması gereken kurallar, disiplindir. Şayet kamu hizmetinin yürütülmesinde hiyerarşik düzen isteniyorsa bu halde üst makamların disiplin kudretine sahip olmaları gerekir. Serkan Çınarlı, 'Yükseköğretim Disiplin Sisteminde Disiplin Cezası Sebebiyle İdari Görevin Sona Ermesi Hakkında Hukuki Değerlendirmeler' (2020) 5 KTO Karatay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 11, 12.

tabi fakat kendi özel disiplin mevzuatı olan personeller de söz konusudur. Onlar hakkında kendi özel disiplin mevzuatı hükümleri uygulanır.⁹

657 sayılı Kanun'un 125. maddesinde disiplin cezalarının çeşitleri ve ceza gerektiren fiil ve haller hüküm altına alınmıştır. Mezkûr maddede disiplin cezaları "uyarma, kınama, aylıktan kesme, kademe ilerlemesinin durdurulması ve devlet memurluğundan çıkarma" şeklinde düzenlenmiştir. 657 sayılı Kanun haricinde farklı disiplin suç ve cezalarının düzenlendiği kanunlara örnek olarak ise 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 53. maddesinin b fıkrası verilebilir. Fıkra da disiplin cezaları, "uyarma, kınama, aylıktan veya ücretten kesme, kademe ilerlemesinin durdurulması veya birden fazla ücretten kesme, üniversite öğretim mesleğinden çıkarma ve kamu görevinden çıkarma"¹⁰ olarak düzenlenmiştir. Görüldüğü üzere 657 sayılı Kanun'da sayılanlardan farklı olarak üniversite öğretim mesleğinden çıkarma, birden fazla ücretten kesme gibi disiplin cezaları, hüküm altına alınmıştır. Örneğin bir üniversitede araştırma görevlisi olarak görev yapan bir kişinin "Twitter" isimli sosyal medya hesabı üzerinden yaptığı paylaşım dolayısıyla Yükseköğretim Kurulu Yüksek Disiplin Kurulu tarafından kendisine "Kamu hizmeti veya öğretim elemanı sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerde bulunmak" şeklindeki disiplin suçunu işlemesi sebebiyle "kamu görevinden çıkarma" disiplin cezası verilmiştir.¹¹ Burada 2547 sayılı Kanun'un 53. maddesi gereği bu ceza tatbik edilmiştir.

Bahsi geçen bu konuda bir diğer örnek ise emniyet teşkilatı bünyesinde görev yapanlar için öngörülen Emniyet Teşkilatı Disiplin Tüzüğü'dür (Tüzük). Mezkûr Tüzüğün 2. maddesinde disiplin cezaları uyarma, kınama, aylıktan kesme, kısa süreli durdurma, uzun süreli durdurma, meslekten çıkarma, devlet memurluğundan çıkar-

⁹ Akylmaz (n 6) 5.

¹⁰ 2547 sayılı Kanun'un 53/D maddesinin son fıkrasında "Aylıktan veya ücretten kesme cezası alanlar üç yıl, kademe ilerlemesinin durdurulması veya birden fazla ücretten kesme cezası alanlar beş yıl boyunca rektör, dekan, enstitü müdürü, yüksekokul müdürü, meslek yüksekokulu müdürü, bölüm başkanı, anabilim dalı başkanı, anasanat dalı başkanı, bilim dalı başkanı, sanat dalı başkanı, daire başkanı dengi ve üstü kadrolara atanamazlar. Söz konusu disiplin cezalarının verildiği tarihte bu görevlerde bulunanların görevleri kendiliğinden sona erer ve durum ilgili mercilere derhal bildirilir." hükmü yer almaktadır. Burada disiplin cezası neticesinde bu cezaya bağlı olarak idari görevin sona ermesi durumu söz konusudur. Dolayısıyla bu hüküm, disiplin cezasının uzantısı niteliğindedir ve bu da bir ceza hükmüdür. Bkz. Çınarlı (n 8) 13.

¹¹ Danıştay 8. Daire, E. 2021/4565, K. 2023/7709, T. 22.12.2023, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 13 Şubat 2025. Ayrıca Bkz. Üniversitede öğretim üyesi olarak görev yapan davacının başka eylemlerinin yanı sıra sosyal medya hesabı üzerinden de siyasi yayınlar yaptığı gerekçesiyle Rektörlüğün "2547 sayılı Kanun'un 53 /b-6-c maddesi uyarınca kamu görevinden çıkarma cezasıyla" cezalandırılması yönündeki teklifi üzerine Yükseköğretim Kurulu Yüksek Disiplin Kurulu tarafından mezkûr cezanın verildiği yönünde Danıştay 8. Daire, E. 2021/6504, K. 2023/7712, T. 22.12.2023, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 13 Şubat 2025. Yükseköğretim Kurumlarındaki disiplin süreci ile ilgili ayrıntılı bilgi için Bkz. Dinçer Atamtürk, 'Üniversitelerde Disiplin Cezalarına İtiraz' (2023) 4 Journal of Pure Social Sciences (PURESOC) - PAK Sosyal Bilimler Dergisi (PAKSOS) 44, 46.

ma olarak düzenlenmiştir. Yargı kararlarında emniyet teşkilatı bünyesinde çalışan kamu görevlilerine sosyal medya paylaşımları nedeniyle verilen disiplin cezalarının “4 ay kısa süreli durdurma”¹², “6 ay kısa süreli durdurma”¹³, “10 ay kısa süreli durdurma”¹⁴, “meslekten çıkarma”¹⁵ şeklinde olabildiği görülmektedir. Dolayısıyla burada da 657 sayılı Kanun’da düzenlenen disiplin cezalarına ek olarak farklı disiplin cezalarının yer aldığı görülmektedir.

Yargı kararlarına bakıldığında ise memurların sosyal medya paylaşımları neticesinde 125. maddenin ilk fıkrasının (A) bendinin “devlet memuru vakarına yakışmayan tutum ve davranışta bulunmak” şeklindeki (e) kısmı uyarınca “uyarma” disiplin cezası¹⁶, “herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak”¹⁷ şeklindeki 1/D (o) bendi uyarınca “kademe ilerlemesinin durdurulması” disiplin cezası¹⁸, “memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerde bulunmak” şeklindeki 1/E (g) maddesi gereği “devlet memurluğundan çıkarma” cezası¹⁹ gibi cezalarla tecziye edildikleri görülmüştür. Mahkemeler bu disiplin cezalarının hukuka uygun olup olmadığını değerlendirirken somut olayın niteliğine, sosyal medya paylaşımının içeriğine, bağlamına, fiille orantılı olup olmadığına, paylaşımı yapan kamu görevlisinin mesleğinin niteliğine bakmaktadır.

¹² Danıştay 2. Daire, E. 2021/6954, K. 2024/1939, T. 26.03.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 12 Ocak 2025.

¹³ Danıştay 2. Daire, E. 2021/6575, K. 2024/1552, T. 11.03.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> Erişim tarihi 19 Aralık 2024. Ayrıca Bkz. “polis memuru olarak görev yapan davacının, Hizmet dışında resmi sıfatının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak eylem ve davranışlarda bulunmak fiilini işlediğinden bahisle Emniyet Teşkilatı Disiplin Tüzüğü’nün 6/B-5 maddesi uyarınca 6 ay kısa süreli durdurma cezası ile cezalandırılmasına ilişkin ... günlü, ... sayılı Tekirdağ Valiliği İl Polis Disiplin Kurulu kararının iptali istemiyle...” Danıştay 2. Daire, E. 2021/9086 K. 2024/890 T. 14.02.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 19 Şubat 2025.

¹⁴ Bkz. “... polis memuru olarak görev yapan davacı tarafından, Amir veya üstlerine hakaret etmek fiilini işlediğinden bahisle ... 10 ay kısa süreli durdurma cezası ile cezalandırılmasına ilişkin Adıyaman Valiliği İl Polis Disiplin Kurulunun ... günlü, ... sayılı kararının iptali...” Danıştay 2. Daire, E. 2021/6353, K. 2024/1804 T. 20.03.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 12 Kasım 2024.

¹⁵ Bkz. “...twitter adresinde yapılan paylaşımlarla ilgili olarak, gizli tutulması zorunlu olan ve görevi ile ilgili bulunan bilgi ve belgeleri görevli veya yetkili olmayan kişilere açıklamak suçunu işlediğinden bahisle, Emniyet Teşkilatı Disiplin Tüzüğü’nün 8/13. maddesi uyarınca meslekten çıkarma cezası ile tecziye edilmesine...” Danıştay 2. Daire, E. 2021/7959 K. 2024/3211 T. 27.05.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 23 Şubat 2025.

¹⁶ AYM, Lale Çalkoğlu Başvurusu, Başvuru No: 2018/36354, Tarih: 18.10.2022.

¹⁷ Kamu görevlilerinin siyasi partilere girme yasağı ve bu fiilin memuriyetten çıkarma cezasını gerektirdiği ile ilgili ayrıntılı bilgi için Bkz. Evren ve Uçar (n 2) 130 vd. Ayrıca Bkz. Oğuz Sancakdar ve Lale Burcu Önüt, *Memur Hukuku* (1. Baskı, Seçkin 2024) 159.

¹⁸ AYM, Ramazan Kavak Başvurusu, Başvuru No: 2017/20729, Tarih: 05.09.2024.

¹⁹ Danıştay 12. Daire, E. 2021/468, K. 2024/2915, T. 06.06.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 10 Nisan 2025.

Kamu görevlisinin disiplin cezası ile tecziye edilebilmesi için ilk başta isnat edilen disiplin ihlalinin vuku bulup bulmadığı soruşturma ile ortaya konulmalıdır. Soruşturmanın usulüne uygun yapılması ve soruşturma esnasında lehte ve aleyhte olan bütün bilgi ve belgelerin toplanması gerekir. Disiplin ihlali teşkil eden davranış herhangi bir şüpheye mahal vermeyecek biçimde açıkça ispatlandıktan sonra sabit görülen fiile uygun olan disiplin cezası belirlenip uygulanmalıdır.²⁰

Görüldüğü üzere disiplin suç ve cezaları, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin hizmet gereklerine aykırı ya da kurum içi düzen ve işleyişi bozacak nitelikte davranışta bulunmaları durumunda karşımıza çıkan normatif bir mekanizmadır. Kamu hizmetinin aksamadan, düzenli ve etkin biçimde sunulabilmesi için idare, kamu görevlileri üzerinde böyle bir sorumluluk ilişkisi kurmuştur. Bu sorumluluk ilişkisi, hukuki güvenlik ve öngörülebilirlik üzerinden tesis edilmelidir. Fiil ve bu fiile uygulanacak yaptırım arasındaki bağ, açık bir şekilde oluşturulursa bu halde hem kamu görevlisinin hakları korunacak hem de kamu hizmetinde etkinlik ve verimlilik sağlanmış olacaktır.

II. KAMU GÖREVLİLERİNİN SOSYAL MEDYA PAYLAŞIMINA YAKLAŞIMLAR

Mevzuatta bireylerin ifade özgürlüğünün korunduğu fakat bunların belirli kurallar dahilinde sınırlamalara tabi olabileceği düzenlenmektedir. Kamu görevlileri, normal bireylerden farklı olarak bu tür sınırlamalara daha fazla maruz kalacaktır. Zira bunların, kamu görevinin getirdiği birtakım sorumlulukları söz konusudur. Anayasa ve 657 sayılı Kanun'a bakıldığında, bu düzenlemelerin memurlar ve diğer kamu görevlilerinden, belirli kurallar dahilinde hizmet içi ve dışında resmî sıfatın vermiş olduğu güven ve itibara yakışır davranışlar beklediği görülmektedir. Kamu Görevlileri Etik Kurulu ise memurlar ve kamu görevlilerine sosyal medya paylaşımlarında dikkat etmesi gereken hususları etik ilkeler çerçevesinde sunmakta ve bu konuda kamu görevlilerinden bekleneni ortaya koymaktadır. Bu başlık altında ilgili mevzuat ve mezkûr Kurul'un bu yöndeki yaklaşımlarına yer verilecektir. Mevzuat ve Kurul'un yaklaşımlarının bilinmesi, konunun daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

A. Mevzuattaki Yaklaşım

1982 Anayasası'nın 25 ve 26. maddelerinde düşünce ve kanaat hürriyeti ile düşüncüyü açıklama ve yayma hürriyeti hakkında hükümler sevk edildiği görülmektedir. 25. maddede özetle herkesin bu hürriyete sahip olduğu, amaç ve sebep ne olursa olsun kimsenin bu hürriyetini kullanması dolayısıyla kınanamayacağı ve suçlanamayacağı, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamayacağı düzenlenmiştir. 26. maddeye göre herkesin yazı, söz, resim ya da sair yollarla tek başına yahut toplu bir biçimde düşünce ve kanaatlerini açıklama ve yayma hakkı bulunmaktadır. Resmî

²⁰ Danıştay 2. Daire, E. 2021/6575, K. 2024/1552, T. 11.03.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 19 Aralık 2024.

makamların bir müdahalesi olmadan haber ya da fikir alıp verme serbestisi de bu hürriyetin kapsamına dahildir. Hürriyetlerin kullanımına kamu düzeni ve güvenliği, milli güvenlik gibi madde metninde sayılan hususlar dolayısıyla sınırlama getirilebileceği ifade edilmiştir. 129. maddede ise memurlar ve diğer kamu görevlilerinin, Anayasa ve kanunlarda yer alan hükümlere sadık kalmak suretiyle faaliyetlerini gerçekleştirme yükümlülüğü altında oldukları düzenlenmiştir. Mezkûr maddenin iki ve üçüncü fıkrası gereği memurlar ve diğer kamu görevlilerine savunma hakkı tanınmadığı müddetçe disiplin cezası verilemez ve disiplin kararlarını da yargı denetimi dışında bırakmak mümkün değildir.

Üst paragrafta görüldüğü üzere Anayasa, düşünce sahibi olma ve bundan dolayı suçlanamama hakkını mezkûr maddeler ile teminat altına almaktadır. Dışa vurulmadan, yalnızca bir düşünceye sahip olmak, cezalandırılacak bir durum olmayıp esas bunu dışa aktarmaya zorlamak yasaklanan bir durumdur. Sosyal medya paylaşımları ise bir düşünceye sahip olmanın daha ötesinde, bu düşünceyi dışa vurmak, Anayasa'nın ifadesi ile düşünceyi açıklamak ve yaymakla ilgilidir. Dolayısıyla sosyal medya üzerinden yapılan paylaşımlar, Anayasa'nın 26. maddesinde yer alan özgürlük kapsamında değerlendirilir. Fakat bu özgürlüğün mutlak olmadığı ve sınırlanabileceği, mezkûr maddede hüküm altına alınmıştır. Devletin tarafsızlığına zarar veren, kamu düzenini bozma potansiyeline sahip, mesleki sırlara riayet etmeyen paylaşımlar dolayısıyla bu özgürlüğe sınırlama getirilebilir ve bundan dolayı disiplin sorumluluğu da doğabilir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 8. maddesi gereğince memurlar, hizmet içi ve dışındaki davranışları ile resmi sıfatlarının gerekli kıldığı itibar ve güvene layık olduklarını gösteren davranışlarla ve iş birliği içerisinde hizmeti yürütmek durumundadır. Dolayısıyla memurlar, sosyal çevre içerisindeki davranışlarında belirli kurallar dahilinde hareket etmeli, kendilerine verilen görevin itibarını zedeleyecek ya da toplumun güvenini sarsacak hareketlerde bulunmamalıdır. Sosyal medya paylaşımları da bu kapsamda yorumlanabilir. Şayet 657 sayılı Kanun'da düzenlenen bu hükme aykırı hareketlerde bulunulursa memur hakkında mezkûr Kanun'un 125. maddesinde düzenlenen yaptırımlardan uygulanacaktır. Örneğin, sosyal medya hesabı üzerinden paylaşım yapan ve bu paylaşımı daha sonra haber yapılarak yerel gazetede yayımlanan bir kamu görevlisine, bu sosyal medya paylaşımı ile dolaylı olarak kurumun tüzel kişiliği ve idarecilerini töhmet altında bıraktığı, kamuoyunda algı oluşturmaya çalıştığı, ifade özgürlüğünün sınırlarını aşarak böyle bir paylaşım da bulunduğu; kamu görevlisinin yapmış olduğu bu davranışın “Devlet memuru vakarına yakışmayan tutum ve davranışta bulunmak” niteliğini haiz olduğu gerekçesiyle kamu görevlisine, 657 sayılı Kanun'un 125. maddesinin ilk fıkrasının (A) bendinin (e) kısmı uyarınca “uyarma” disiplin cezası verilmiştir.²¹

²¹ Karar için Bkz. AYM, Lale Çalıkoglu Başvurusu, Başvuru No: 2018/36354, Tarih: 18.10.2022.

AYM hem anayasa koyucu hem de yasa koyucunun (657 sayılı Kanun kast edilmektedir) memurlar ve diğer kamu görevlilerinden hem hizmet içinde hem de hizmet dışında kamu görevinin getirmiş olduğu resmi sığata yakışır, bu sığatın verdiği güven ve itibara layık davranışlar sergilenmesini beklediğini ifade etmektedir. Burada toplum tarafından idareye duyulan güvenin muhafaza edilmesi amaçlanmaktadır. Bu beklenti, temel hak ve özgürlükler konusunda kamu görevlilerinin, diğer bireylere nazaran daha fazla sınırlamalara tabi tutulacağını göstermektedir. Nitekim kamu görevlisi olmak, sağladığı pek çok ayrıcalıklı durumun yanı sıra külfet ve sorumluluklara katlanmayı da gerekli kılar. Diğer insanların tabi olmadığı sınırlamalara tabi olmak da bunlardan biridir.²²

B. Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun Yaklaşımı

Kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımları ile ilgili olarak 5176 sayılı Kanun'la kurulan Kamu Görevlileri Etik Kurulu (Kurul), etik ilkeler belirlemiştir. Kurul burada, kamu yönetiminde güvenin ve kamu hizmetlerinde tarafsızlığın korunmasını amaçlamaktadır. Kurul'un belirlemiş olduğu etik ilkeler arasında tarafsızlık, çıkar çatışmasından kaçınma, kurum itibarını koruma²³ gibi başlıklar bulunmaktadır. Buna göre kamu görevlileri, kamu politikalarıyla ilgili olarak kamuya açık yorumlar yaparken ya da tartışmalara katılırken dikkatli olmalı, göreviyle ilgili tarafsızlığına hanel getirecek durumlardan kaçınmalıdır. Ayrımcılık yapmamalı, siyasi tarafsızlığını muhafaza etmelidir. Dolayısıyla partiler üzerinden kampanya yürütmemeli, onların lehine veya aleyhine olacak biçimde paylaşım ya da yorum yapmamalı, faaliyetlerde bulunmamalıdır. Kamu hizmeti için ayrılan süre içerisinde sosyal medyayı, hizmeti aksatacak şekilde kullanmamalıdır. Sosyal medyada bir bilgiyi paylaşırken bunun güncel ve doğru olup olmadığını kontrol etmeli, rahatsız edici içerikleri paylaşmaktan kaçınmalıdır. Toplumun menfaatine olacak içerikleri paylaşmalıdır. Bireylerin kişilik haklarına zararı dokunacak ve ayrımcılığı besleyecek paylaşımlardan uzak durmalıdır. Paylaşımlarda kişisel verilerin izinsiz kullanımından kaçınılmalıdır. Kurumsal sosyal medya hesaplarının kullanımı esnasında da nezaket ve saygı çerçevesinde hareket edilmeli, kurumsal saygınlığa zararı dokunacak ifadelerden uzak durulmalıdır. Bilgi ve belge paylaşımı yapılırken gizlilik ve

²² AYM, Lale Çalıkoğlu Başvurusu, Başvuru No: 2018/36354, Tarih: 18.10.2022.

²³ Kurum itibarını koruma başlığı altında Kurul, kamu görevlisinin şu şekilde davranması gerektiğini belirtmiştir:

“(1) Görev yaptığı kurumun görev ve işleriyle ilgili bilgileri sosyal medya platformlarında paylaşırken ilgili mevzuata uygun davranmalıdır. (2) Görev yaptığı kurumun itibarını ve güvenliğini zedeleyecek veya karalayacak nitelikteki paylaşımlardan kaçınmalıdır. (3) Kişisel sosyal medya hesaplarında, uzmanlık alanı çerçevesindeki görüşlerini, kurumun itibarı üzerindeki olası etkilerini dikkate alarak ve kanıtlara dayalı olarak ifade edebilir. Ancak sosyal medyada yer alan sözlü, yazılı veya görsel içerikli paylaşımlarının kişisel görüşü olduğunu belirtmeli, görevine, kurumuna veya kamu hizmetine atfedilmemesi hususlarında dikkatli davranmalıdır.”

güvenlik tehlikeye düşürülmemelidir. Şahsi menfaat gözetilerek ya da siyasi veya felsefi düşüncelerle paylaşım yapılmamalıdır.²⁴

Kurul'un belirlemiş olduğu bu ilkeler, kamu hizmetinin tarafsızlığı ve güvenilirliği ile ifade özgürlüğü arasında denge kurulmasını amaçlamaktadır. İlkeler, yalnızca bireysel sosyal medya hesaplarındaki paylaşımları değil aynı zamanda kurumsal sosyal medya hesaplarının kullanımını da kapsamakta ve bu konuda düzenlemeler içermektedir. Dolayısıyla kamu görevlileri, bu ilkeler çerçevesinde sadece fiziki ortamda değil dijital ortamda da kamu hizmetinin sorumluluğu bilinci ile hareket etmelidir. Kaldı ki bu ilkelerde vurgulanan, siyasi anlamda taraf tutma, ayrımcılık yapma ya da görevini kötüye kullanma teşkil edecek içerikler, sadece etik sorun değil, disiplin sorumluluğu da doğurabilecek niteliktedir.

III. YARGI KARARLARINDA SOSYAL MEDYA PAYLAŞIMLARI

AYM kararlarında, memurlar ve kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımları nedeniyle disiplin cezası ile cezalandırılması, ifade özgürlüğüne müdahale olarak görülmekte ve müdahalenin ihlal niteliği taşıyıp taşımadığı ayrıca incelenmektedir. Bu incelemeler esnasında belirli kriterlere bakılmaktadır. AYM, kendi belirlemiş olduğu kriterleri/standartları uygulamaksızın mahkemelerin karar vermesini, uygun görmemektedir. Başka bir deyişle kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımı dolayısıyla disiplin cezası alması neticesinde açılan davalarda mahkemeler, AYM'nin koyduğu standartları karşılamayan gerekçeler oluşturarak karar verdiğinde bu, yerli bir gerekçe olarak kabul edilmemektedir.²⁵

Yargı kararlarında disiplin sorumluluğu ve ifade özgürlüğüne müdahale konularında aleniyetin önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Sosyal medya paylaşımının aleniyet kazanıp kazanmadığı incelenmekte ve bu durum disiplin sorumluluğunun tespitinde dikkate alınmaktadır. Aleniyetin varlığı ele alınırken somut olaydaki koşullar, paylaşımı yapan kamu personelinin niyeti, paylaşımın kamuya açılması noktasında bir özeninin bulunup bulunmadığı gibi kriterlere bakılmaktadır. Paylaşımın yapıldığı sosyal medya platformunda aleniyet durumu kullanıcının kontrolündeyse, bu kriterlerin değerlendirmesi de ona göre yapılmaktadır. Bir başka ifade ile kullanıcının kontrolünün ve inisiyatifinin söz konusu olduğu hallerde aleniyetin kontrolünün de sağlanabileceği kabul edilmekte ve buna göre hukuki sonuçlar çıkartılmaktadır.

Bu başlık altında kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımları konusunda AYM ve Danıştayın yaklaşımları ele alınacaktır. Yargı kararlarında tespit edilen önemli hususlardan birisi "aleniyet" yani sosyal medya paylaşımının kamuya açık

²⁴ Kamu Görevlileri Etik Kurulu 2021/81 no'lu İlke Kararı. Esasen Kurul, yalnızca etik ilkeler belirlemekte, etik bilincinin yerleştirilmesi ve etik kültürün yaygınlaşması için de uğraşmaktadır. İbrahim Akdeniz, 'Kamu Görevlileri Etik Kurulunu Yeniden Düşünmek' [2016] Sayıştay Dergisi 59, 72 vd.

²⁵ AYM, Lale Çalıkoğlu Başvurusu, Başvuru No: 2018/36354, Tarih: 18.10.2022.

hale getirilmesi olduğundan, öncelikle bu konu üzerinde durulacaktır. Sonrasında ise örnek yargı kararları ile birlikte mahkemelerin bu konudaki görüşlerine ve değerlendirmeye yaparken dikkat çektikleri hususlara yer verilecektir.

A. Sosyal Medya ve Aleniyet Kavramına Bakış

Kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımları neticesinde ifade özgürlüğüne²⁶ müdahale ve disiplin sorumluluğu incelenirken bakılması gereken hususların en önemlisi, sosyal hayat ile mesleki hayat ayrımı ve yapılan paylaşımın kamuya açıklık yani bir aleniyet kazanıp kazanmadığıdır. AYM bu konuyla ilgili olarak sosyal medyanın hayatımıza dahil olmasıyla birlikte sosyal hayat ile mesleki hayatın ayrılamadığına ve gri alanların oluştuğuna dikkat çekmektedir. Nitekim günümüzde geleneksel sosyalleşme anlayışı farklılaşmış ve “teknoloji tabanlı modern sosyalleşmeye” doğru bir dönüşüm gerçekleşmiştir. Modern sosyalleşme dolayısıyla etkileşimler daha kolay ve hızlı hale gelmiş, düşünce açıklamalarının aleniyet kazanması kolaylaşmıştır.²⁷

Bilindiği üzere bireyler, kamu görevlisi sıfatını haiz ise yapmış oldukları paylaşımlar dolayısıyla devletin müdahalesi söz konusu olmaktadır. Müdahaleler incelenirken de aleniyet konusuna bakılmaktadır. Somut olay incelenirken hangi koşullarda ifade açıklamasının aleniyet kazandığı, bu açıklamaları yaparken kamu görevlisinin buna aleniyet kazandırma niyetinin bulunup bulunmadığı, açıklamanın aleniyet kazanması ihtimaline karşı bir özen gösterip göstermediğine bakılmalıdır. Bu noktada, paylaşımın yapıldığı sanal mecranın koşullarının da değerlendirilmesi gerekir. Zira buralarda etkileşimin koşulları da farklılık arz etmektedir. Örneğin “Facebook” isimli sosyal medya uygulamasında istek ve kabul müessesesi bulunmakta, paylaşımın gizlilik ayarı kullanıcı tarafından yapılandırılabilir. Böylece paylaşımlarını, yalnızca arkadaşı olanlar görebilmektedir. Nihayetinde, yapılan paylaşımın aleniyeti ve mahremiyetinin korunması, tamamıyla kullanıcının kontrolünde ve onun tercihiyle bağlıdır.²⁸

AYM’nin de vurguladığı ve kararlarında inceleme altına aldığı üzere dijital iletişim araçlarının giderek yaygınlaşması ve sosyal medya kullanımı, özel yaşam ile kamusal hayat arasındaki sınırı bulanıklaştırmış, bireyin kişisel alanda yapmış olduğu bir paylaşım, kamuya açık hale getirilebilir olmuştur. Bu durum, düşünce açıklamasının potansiyel bir kamu faaliyeti gibi görülmesine zemin hazırlamıştır. Hal böyle olunca kamu görevlileri için özel yaşam ve mesleki hayat ayrımı zorlaşmış, bu durum hukuki problemlere kapı aralamıştır. Nitekim bir kamu görevlisi, sadece görevi başındayken değil, görevi dışında da mesleki sorumluluğun gerek-

²⁶ Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne (AİHS) göre ifade özgürlüğünün, “Bilgiye ve düşüncelere erişim özgürlüğü ile bunları yayma özgürlüğü” şeklinde iki unsurunun olduğu yönünde Bkz. Fendoğlu (n 1) 7.

²⁷ AYM, Ramazan Kavak Başvurusu, Başvuru No: 2017/20729, Tarih: 05.09.2024.

²⁸ AYM, Ramazan Kavak Başvurusu, Başvuru No: 2017/20729, Tarih: 05.09.2024.



lerini yerine getirmeli, etik ilkelerin dışına çıkmamalıdır. Paylaşımın kamuya açık hale getirilmesi yani aleniyet kavramının önemi burada başlamaktadır.

Paylaşımın aleni olup olmadığı, müdahalenin varlığı, gerekliliği ve ölçülülüğü noktasında belirleyicidir. Nitekim irade açıklaması aleniyet kazandığında, devletin müdahale hakkı söz konusu olmaktadır. Elbette ki bu müdahalenin sınırları bulunmaktadır. Müdahale orantılı ve demokratik toplumda “gerekli” olmalıdır. Aleniyet sınırının tespiti ise kullanıcı inisiyatifine göre yapılmaktadır. Yapılan paylaşımın erişilebilirliği, gizlilik ayarı yapılması vb. durumlar, aleniyetin kontrolünü sağladığı gibi kullanıcının niyetinin de bir göstergesidir. Hukuki perspektiften bakıldığında bu, paylaşımı yapan kişinin mahremiyet beklentisini somutlaştırmaktadır. Herkese açık paylaşım ile belirli bir gruba açık paylaşımın hukuki sonuçları farklı olacaktır. Bu farklılık, disiplin yaptırımı uygulanması noktasında da belirleyicilik oluşturmaktadır.

B. Yargı Mercilerinin Sosyal Medya Paylaşımlarına Yaklaşımı

Kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımları dolayısıyla sorumluluğunun incelendiği davalarda hem AYM’nin hem de Danıştayın üzerinde durduğu bazı hususlar vardır. Örneğin her iki yargı mercii de bu tür davalarda, somut olayda kamu görevlisinin yapmakta olduğu mesleğin niteliğini dikkate almakta ve değerlendirmelerin buna göre yapılması gerektiğini ifade etmektedir. Yargı mercilerinin bu yöndeki yaklaşımlarının bilinmesi hem ilk derece yargı yerleri hem de disiplin cezalarının muhatabı olan kamu görevlileri açısından elzemdir. Bu sebeple bu başlık altında AYM ve Danıştayın sosyal medya paylaşımları ile ilgili davalarda sergilediği tutum ve yaklaşımları, örnekler ışığında ele alınacaktır.

1. Anayasa Mahkemesinin Yaklaşımı

Anayasa Mahkemesi (AYM), sosyal medya paylaşımları neticesinde memurlar veya diğer kamu görevlileri hakkında disiplin yaptırımı uygulandığında, bunun ifade özgürlüğüne bir müdahale teşkil edip etmediğini incelemektedir. Şayet müdahale teşkil ediyorsa bu halde müdahalenin Anayasa’nın 13. maddesinde belirtilen şartları taşıyıp taşımadığına bakmaktadır. Buna göre sınırlama Anayasa’nın ilgili maddelerinde yer alan nedenlere dayanıyor mu, kanunla yapılmış mı ve son olarak da bu sınırlama, demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun mu diye araştırılmaktadır.²⁹

AYM’ye göre ifade özgürlüğüne yönelik bir müdahale söz konusu olduğunda, demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı olmaması için bu müdahalenin orantılı olması ve “zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılaması” gerekmektedir. Mü-

²⁹ AYM, Lale Çalıkoğlu Başvurusu, Başvuru No: 2018/36354, Tarih: 18.10.2022. Aynı kararda vurgulandığı üzere 657 sayılı Kanun’da öngörülen disiplin cezaları yönünden kanunla sınırlama şartının sağlandığı görülmektedir. Sosyal medya hesabı üzerinden yaptığı paylaşım dolayısıyla başvuru hakkında idari para cezasına hükmedilmesi neticesinde başvurucağının ifade özgürlüğüne müdahale edildiği yönünde Bkz. Yüksek Yargı Kararları, AYM Kararları, Başvuru No: 2020/24527, Tarih: 09.02.2023, R.G. 27.04.2023, S. 32173, Terazi Hukuk Dergisi, Sayı 202, 2023, 138 vd.

dahale incelenirken Anayasa'nın 26. maddesinin 2. fıkrasındaki meşru amaçlar ile bireylerin ifade özgürlüğü arasında dengenin kurulup kurulmadığına bakılmalıdır. Bu dengenin varlığı, ilk derece mahkemeleri tarafından araştırılmaktadır. İlk derece mahkemeleri, dengenin varlığına bakarken ve müdahalenin “zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılaması” durumunun varlığını değerlendirirken takdir yetkisi söz konusudur. Fakat AYM, yapılan bu tür değerlendirmelerde, bireylerin ifade özgürlüğünün, demokrasinin işleyişi için hayati öneme sahip olduğunun göz ardı edilmemesi gerektiğine dikkat çekmektedir.³⁰

AYM'ye göre yargı mercileri, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımları ve ifade özgürlüğü hakkında değerlendirme yaparken subjektif yorumlardan kaçınılmalıdır. Bunu sağlamak için de AYM bazı önerilerde bulunmuştur. Memurların da birer birey oldukları ve onların da siyasi görüşlerinin olabileceği, tercih haklarının bulunduğu ve ülke meseleleriyle ilgilenme haklarının olduğunun göz ardı edilememesi gerektiği, bu önerilerden biridir. AYM'ye göre memur veya kamu görevlisi, hizmet dışında ifade paylaşımı yaptığında, içeriğiyle birlikte bu paylaşımın, memurun üstlendiği kamu görevinin itibar ve güvenini sarsacak niteliğe haiz olup olmadığı incelenmelidir. Somut olaya göre memur, sosyal medya üzerinden yaptığı paylaşımını, kamu görevinin kendisine sağladığı olanakları kullanarak yapmışsa mahkeme kararında bu da gösterilmelidir. Yapılan paylaşım, kamu hizmetinin gereği gibi yerine getirilmesini, sürekliliğini, verimliliğini vs. etkiliyorsa, bunun ne şekilde olduğu ve cezayı gerektirecek durumların neler olduğu ya da ihtimalleri ortaya konulmalıdır. Bir başka deyişle kamu görevlisine bu sebeple disiplin cezası verilebilmesi için fiilin, memuriyetini etkilediği gösterilmelidir. Kamu görevlisinin ödev ve sorumluluk derecesi her durumda, kendi bulunduğu konumu ve görevli olduğu alanla -örneğin öğretmen³¹ için ayrı, hekim için ayrı- bağlantılı olarak tespit edilmelidir. Yapılan paylaşıma karşı, kamu görevini etkileme derecesine göre yani onunla orantılı olacak biçimde disiplin cezası verilmelidir. Cezanın, zorunlu bir sosyal ihtiyacı karşıladığı gösterilmelidir. Mahkemelerin yapacağı değerlendirmelerin açık ve bireyselleştirilmiş olması gerekmektedir. AYM gerekçesiz

³⁰ AYM, Lale Çalikoğlu Başvurusu, Başvuru No: 2018/36354, Tarih: 18.10.2022. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) ise müdahalenin demokratik toplum için gerekli olup olmadığı konusunda, sınırlamanın istisnai olması (yani özgürlüğün kural olması), sınırlamada devletin takdir yetkisinin özgürlük ile bağdaşıp bağdaşmadığı ve meşru amaçla orantılılığın bulunup bulunmadığına bakmaktadır. Erol Aslan ve Fazlı Dağdeviren, ‘Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Düşünceyi Açıklama Özgürlüğü’ (2012) 15 İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi 167, 171.

³¹ Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), öğrencileri yönünden öğretmenlerin bir otoriteyi temsil ettikleri, dolayısıyla iş yaşamı dışında da belli bir düzeye kadar görevle ilgili ödev ve sorumluluklarının devam edeceğini belirtmektedir. Bkz. AİHM Mahi/Belçika Kararı, Başvuru No: 57462/19, Tarih: 03.09.2020. Söz konusu memur, öğretmen olduğunda, yapılan ifade açıklamalarının vatandaşa ya da diğer kamu personeline nazaran toplum nezdinde daha fazla karşılık bulduğu, öğretmenliğin etki alanı dolayısıyla öğrencilere uygun olmayan fikirlerin açıklanması da dahil pek çok riski beraberinde getirebileceği yönünde Bkz. AYM, Ramazan Kavak Başvurusu, Başvuru No: 2017/20729, Tarih: 05.09.2024.

ya da sayılan bu kriterleri karşılamayan bir gerekçeyle yapılan müdahaleleri 26. maddenin ihlali olarak kabul etmektedir.³²

AYM bu açıklamalarında kamu görevlilerinin yalnızca teknik görevleri yapan kişiler olmayıp sosyal yönünün de bulunduğunu vurgulamaktadır. Gerçekten de bireylerin kamu görevi sıfatına haiz olmaları, onları yaşadıkları toplumdan soyutlamamakta, bilakis onların toplumsal sorunlara karşı fikir üretebilen, seçimler/tercihler yapabilen yönlerini aktif tutmaktadır. Kamu görevlisi olmak ile toplumdan kendini soyutlayıp dış dünyaya kapatmak, taban tabana zıt olgulardır. Fakat burada dikkat edilmesi gereken husus, kamu görevlisinin ifade paylaşımı yaparken görevinin farkında olması ve sıradan bir birey gibi hareket etmemesidir. Zira kamu görevi, beraberinde sorumlulukları da getirmektedir. Memurlar ve kamu görevlileri bu sorumlulukları göz ardı etmek suretiyle kamu görevinin getirdiği nüfuzu kullanarak ya da farklı şekillerde ifade özgürlüğünün sınırını hukuka aykırı biçimde aşmak suretiyle sosyal medya paylaşımları yaptıklarında, disiplin cezası ile karşılaşacaktır.

AYM'nin açıklamalarından anlaşılmaktadır ki ifade özgürlüğünün kullanımına bakılırken ve sınırı belirlenirken, kamu görevinin niteliği ve hizmetin yürütülüş biçimi de dikkate alınmalıdır. Başka bir deyişle kamu görevlisinin unvanı, yapmakta olduğu görev ve toplumsal temsiliyet gücü, bu özgürlüğün değerlendirilmesi esnasında göz önünde bulundurulmalıdır. Nitekim kamu görevinin sağlamış olduğu yetki, güven ve statü, bireylerin paylaşımda kullandıkları ifadelerin etkisini artırmakta ve toplumsal algıyı da belirli bir yönde şekillendirebilmektedir. Bu sebeple AYM'nin de dikkat çektiği üzere mahkemeler, kamu görevlisinin yaptığı ifade açıklamasının, kamu hizmetinin düzenli işleyişini ve etkinliğini, kamu hizmetine duyulan güveni etkileyip etkilemediğini, şayet etkiliyorsa bunun derecesini belirlemelidir. Kurum itibarını zedeleyecek, kamu hizmetini aksatacak, kamu düzenini bozacak bir durum olması halinde mahkemeler, bu durumun varlığını kararda göstermelidir. Mahkemeler bunları yaparken soyut değerlendirmeler yerine kamu görevlisinin yaptığı açıklamanın kamu düzeni üzerindeki etkisini somut biçimde ortaya koymalıdır. İfade özgürlüğüne yönelik müdahalenin ölçülü ve demokratik toplum için gerekli olup olmadığı değerlendirilmelidir. Uygulanan yaptırım ile meydana gelen zarar arasında makul bir oran olmalı ve cezalandırma, kamu yararına hizmet etmelidir.

AYM, memur ya da kamu görevlisinin sosyal medya paylaşımı hakkında mahkemelerce değerlendirme yapılırken, paylaşımda kullanılan ifadelerin mevcut anlamlarının dışına çıkılmak suretiyle subjektif biçimde genişletilmesini, başka bir deyişle zorlama yorumlar yapılarak çıkarımlarda bulunulmasını uygun görmemektedir. Örneğin AYM kararına konu olan bir olayda, belediyede çalışan mühendisin görev yaptığı ildeki yönetici atamalarını eleştirmek şeklindeki sosyal medya paylaşımının haberlere konu olması ve bu paylaşım dolayısıyla mühendis hakkında disiplin cezası verilmesi üzerine bireysel başvuru sonucu dosya kendisine gelen

³² AYM, Lale Çalıkoğlu Başvurusu, Başvuru No: 2018/36354, Tarih: 18.10.2022.

AYM, zorlama yorum yapılmaması gerektiğine dikkat çekmiştir. AYM, mühendisin bu paylaşımında, hangi kurumu veya kişileri işaret ettiğine dair bilgi bulunmadığını, sadece yönetici atamalarını eleştirdiğini, mevcut halde bu paylaşımında yer alan eleştirilerin görev yaptığı kamu kurumuna yöneldiğine dair çıkarımda bulunmanın zorlama bir yorum olacağını belirtmiştir.³³

AYM, sosyal medya üzerinden yapılan ifade açıklaması ile kamu görevlisinin siyasi görüşünü aleni hale getirmesini yani kamuoyu tarafından bilinir kılmasını, kamu hizmetinin sunumundaki tarafsızlık ve demokrasiye aykırı bir durum olarak nitelendirmektedir. Örneğin, öğretmen olan bir kamu görevlisinin kendi sosyal medya hesabı üzerinden Milletvekili Genel Seçimi öncesinde bir parti adını doğrudan vererek oy talep etmesi, parti propagandası yapmak olarak görülmüş ve 657 sayılı Kanun'un 125. maddesinin 1/D (o) bendi uyarınca öğretmene kademe ilerlemesinin durdurulması disiplin cezası verilmiştir. AYM bu olayla ilgili olarak, kamu görevlisinin mezkûr fiilinin memuriyetini etkileyip etkilemediğini, kişinin sınıf öğretmeni olduğunun dikkate alınarak değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Zira daha önce de değinildiği üzere öğretmenlik mesleği diğer kamu görevlilerinden farklı olup toplumsal meselelerle ilgili olarak öğretmenlerin yaptığı ifade açıklamaları toplum nezdinde daha fazla karşılık bulmaktadır. Bu mesleğin getirdiği etki alanı, diğerlerine kıyasla daha geniştir. Dolayısıyla AYM bu olayda öğretmenin, yaptığı paylaşım ile kendi siyasi kanaatini kamuoyunda bilinir hale getirdiği yani aleniyet kazandırdığı, böylelikle yürütmekte olduğu kamu görevinin de siyasi görüşü çerçevesinde tanımlanabilmesine kapı araladığı neticesine ulaşmıştır. Kamu hizmetinin sunumunda tarafsızlık ve demokrasinin korunmasına aykırı bir durumun tezahür ettiği gerekçesiyle AYM, kademe ilerlemesinin durdurulması yönündeki disiplin cezasının zorunlu olduğuna dikkat çekmiştir.³⁴

2. Danıştayın Yaklaşımı

Kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımları nedeniyle disiplin cezası ile tecziyesine Danıştayın yaklaşımına bakıldığında, kamu görevlisinin fiilinin 657 sayılı Kanun'un 125. maddesindeki fiillerin kapsamına girip girmediği, şayet giriyorsa hangisinin içerisinde kabul edilmesi gerektiğini incelediği görülmektedir. Örneğin, güvenlik görevlisi olarak çalışan bir kamu görevlisinin kendi sosyal medya hesabı üzerinden Cumhurbaşkanına hakaret boyutuna varan paylaşımlarda bulunduğu tespit üzerine, hakkında 657 sayılı Kanun'un 125/E (g) maddesi gereği devlet memurluğundan çıkarma cezası verilmiştir. Her ne kadar Bölge İdare Mahkemesi bu paylaşımın 657 sayılı Kanun'un 125/ D (I) maddesinde düzenlenen "*Amirine, maiyetindekilere, iş arkadaşları veya iş sahiplerine hakarete bulunmak veya bunları tehdit etmek*" fiili kapsamında kaldığı ve dolayısıyla kademe ilerlemesinin durdurulması cezası ile tecziye edilmesi gerektiğini düşünse de Danıştay, mezkûr fiilin

³³ AYM, Lale Çalikoğlu Başvurusu, Başvuru No: 2018/36354, Tarih: 18.10.2022.

³⁴ AYM, Ramazan Kavak Başvurusu, Başvuru No: 2017/20729, Tarih: 05.09.2024.



memurluktan çıkarma cezasını gerektirdiğine karar vermiştir. Nitekim Danıştay bu paylaşımın, nitelik ve ağırlığı itibarıyla 125/ E (g)’de sayılan fiillerle benzer içerikte olduğu ve 657 sayılı Kanun’un 125. maddesinin 4. fıkrasında yer alan “*Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren fiil ve hallere nitelik ve ağırlıkları itibarıyla benzer olan eylemlere de aynı cezanın verileceği*” şeklindeki düzenleme kapsamına girdiğine kanaat getirmiş ve bu olayda memurluktan çıkarma cezasını hukuka uygun bulmuştur.³⁵

Danıştay, verdiği kararlarda “tarafsızlık ve devlete bağlılık” ilkesinin önemine vurgu yapmakta ve kamu görevlisinin sosyal medya üzerinden siyasi paylaşımlarını bu kapsamda incelemektedir. Ayrıca Anayasa’nın önceki başlıklarda ele alınan 25 ve 26. maddeleri ile uluslararası antlaşmaların kanun hükmünde olduğunu düzenleyen 90. maddesine de bu kapsamdaki kararlarında yer vermekte, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi”nin ifade özgürlüğü ile ilgili 10. maddesine dikkat çekmektedir. “Tarafsızlık ve devlete bağlılık” ilkesi gereğince kamu görevlileri siyasi parti üyesi olmamalı, parti, kişi ya da grubun yararı veya zararına faaliyette bulunmamalıdır. Görevini yerine getirdiği esnada asla ayrımcılık yapmamalı, siyasi ve ideolojik eylem ve beyanlarda bulunmamalıdır.³⁶ Örneğin müezzin kayyım olarak görev yapan bir kamu görevlisinin sosyal medya hesabı üzerinden yaptığı siyasi paylaşımları ile ilgili davada da Danıştay, mezkûr hükümlere vurgu yapmıştır. Olayda müezzin kayyımın, din görevlisi sıfatıyla bağdaşmayan, toplumun genel kabulleri ve değer yargılarıyla çatışan siyasi paylaşımlarının sabit olduğu, bu yönüyle 633 sayılı “Diyaret İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun”un 25. maddesindeki “*siyasetle ilgilenme yasağını*” ihlal ettiği gerekçesiyle görevine son verilmiş ve Danıştay bunu hukuka uygun bulmuştur.³⁷

Danıştay, kamu görevlisine disiplin cezası verilebilmesi için somut olayın tam manasıyla aydınlatılması; söz konusu fiilin nerede, kim tarafından, hangi şekilde ve ne zaman işlendiğinin açıkça ortaya konulması gerektiğini ifade etmektedir. Aksi halde kişinin fiili gerçekleştirdiğine dair somut bir tespit yapılmaksızın disiplin cezası tesis edilirse Danıştay, bu işlemi hukuka aykırı bulmaktadır. Örneğin bir polis memurunun, sosyal medya sayfasında il emniyet müdürünün resmi altına hakaret içeren yorumda bulunduğu, böylece “*Amir ve üstlerine söz, yazı, tutum veya davranışlarıyla küçümsemek*” fiilini işlediği gerekçesiyle “Emniyet Teşkilatı Disiplin Tüzüğü”nün 7/A-2 maddesi uyarınca “12 ay uzun süreli durdurma” cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir. Fakat bu yorumun polis memuru

³⁵ Danıştay 12. Daire, E. 2021/468, K. 2024/2915, T. 06.06.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 10 Nisan 2025.

³⁶ 657 sayılı Kanun’un “Tarafsızlık ve devlete bağlılık” başlıklı 7. maddesinin ilk fıkrası bu yöndedir.

³⁷ Danıştay 12. Daire, E. 2022/5113 K. 2024/2111 T. 25.04.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 10 Nisan 2025. Mezkûr hükümlere vurgu yapılan bir başka karar için Bkz. Danıştay 12. Daire, E. 2021/597 K. 2024/3070 T. 13.06.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 10 Nisan 2025.

tarafından yapılıp yapılmadığının somut bir biçimde ortaya konulamadığı, hesabın ve paylaşılan yorumun ona ait olup olmadığının araştırılmadığı ifade edilmiş ve disiplin cezası işleminin iptaline karar verilmiştir. Somut olayda polis memurunun bahsi geçen bu yorumu yapanın tespit edilmesi için dava açmak gibi herhangi bir girişimde bulunmamasının ya da bu konuda şikayetçi olmamasının, onun aleyhine bir delil olarak kabul edilemeyeceği yani bu durumun, paylaşımın polis memuruna ait olduğunu gösterir bir delil olmayacağı belirtilmiştir.³⁸ Dolayısıyla hem sosyal medya hesabının hem de hesaptan yapılan paylaşımın kamu görevlisine ait olup olmadığı araştırılmalı, somut deliller eşliğinde açık bir biçimde ortaya konulmalı ve subjektif yorumlardan kaçınılmalıdır. Aksi halde tesis edilen disiplin işlemi hukuka aykırı olacaktır.

Kamu görevlisinin sosyal medya paylaşımı dolayısıyla sorumluluğunun incelenmesinde mesleklere göre farklı yorumlar getirilmektedir. Bir başka deyişle sosyal medya paylaşımı yapan personelin mesleği, görevinin niteliği ve önemi incelenmekte ve buna göre değerlendirme yapılmaktadır. Nitekim bazı mesleklerin diğerlerine nazaran daha geniş etki alanı söz konusu olabilmektedir. Örneğin sosyal medya paylaşımını yapan kamu görevlisinin emniyet mensubu olması durumunda Danıştay, bu meslekte olanların yürüttükleri görevin niteliği ve önemini göz önüne alarak emniyet teşkilatındaki hiyerarşinin daha katı ve sıkı olduğunu vurgulamaktadır. Bu cihetle, emniyet teşkilatı bünyesinde çalışan kamu görevlisi, hizmet içi ve dışındaki davranışları, söz ve söylemlerinde daha disiplinli olmak durumundadır. Dolayısıyla emniyet teşkilatı içerisinde çalışan personelin ifade özgürlüğünün kullanımı ve kapsamı elbette ki diğer kamu görevlilerine nazaran daha dar olacaktır. İfade özgürlüğünün kapsamına hangi söylemlerin gireceği belirlenemediği gibi hangilerinin sınırı aştığı da genel bir çerçeve içerisine alınamaz. Bu sebeple somut olayın kendi bağlamı içerisinde bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.³⁹ Do-

³⁸ Danıştay 2. Daire, E. 2021/6206 K. 2024/2500 T. 30.04.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 11 Kasım 2024. Benzer karar için Bkz. “davacının disiplin cezası ile tecziyesine karar verilmiş ise de; 11/12/2013 tarihinde sosyal paylaşım sitesi olan ... adresinde açılan polis memurları dayanışma grubu sayfasında davacının adını taşıyan profilden yapılan yorumun, davacı tarafından yapıldığının tereddüte yer vermeyecek şekilde davalı idarece ortaya konulamadığı gerekçesiyle dava konusu işlem iptal edilmiştir.” Danıştay 2. Daire, E. 2021/6331 K. 2024/965 T. 19.02.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 12 Kasım 2024. Aynı yönde Bkz. “davalı idarece, söz konusu ... hesabının ya da bu hesaptan yapılan yorumun davacıya ait olduğu hususunun somut delillerle ortaya konulamadığının anlaşıldığı ... Bu itibarla, davacının üzerine atılı eylemi gerçekleştirdiğine yönelik her türlü şüpheden uzak somut bir tespit olmaksızın tesis edilen dava konusu işlemde hukuka uyarlık... görülmemiştir.” Danıştay 2. Daire, E. 2021/6353 K. 2024/1804 T. 20.03.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 12 Kasım 2024. Ayrıca Bkz. Danıştay 2. Daire, E. 2021/7959 K. 2024/3211 T. 27.05.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 23 Şubat 2025. Aynı yönde Bkz. Danıştay 2. Daire, E. 2021/6954, K. 2024/1939, T. 26.03.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 12 Ocak 2025. Ayrıca Bkz. Danıştay 2. Daire, E. 2024/405, K. 2024/1881, T. 25.03.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 18 Ocak 2025.

³⁹ Danıştay 2. Daire, E. 2021/6575 K. 2024/1552 T. 11.03.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 19 Aralık 2024. Bir başka kararında ise Danıştay, üniversitede araştırma görevlisi olarak



layısıyla Danıştay, sosyal medya paylaşımı dolayısıyla sorumluluğun incelenmesi esnasında hem kamu görevlisinin yerine getirmekte olduğu görevin özelliklerinin hem de dava konusu söz ve söylemlerin muhteviyatının bir bütün halinde değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Benzer şekilde yargı mensuplarının sosyal medya paylaşımı dolayısıyla sorumluluğu konusunda da bunların toplum nezdinde saygın ve güvenilir kimse-ler olmaları gerektiği ifade edilmekte ve buna göre değerlendirme yapılmaktadır. Nitekim Danıştaya göre toplum, yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığının yanı sıra yargı mensuplarının kişiliğine de saygı ve güven duyarsa, işte o halde yargı kararlarına, mensuplarına ve yargı mercilerine saygı duyar. Dolayısıyla yargı mensupları hem adaleti tesis etmeli hem de görüntü itibariyle bu saygınlığı sağlamalıdır. Yargı mensubunun kamuoyu nezdinde itibarı ve saygınlığına halel gelirse, bu halde yargı kurumlarının itibarı da bununla doğru orantılı olarak tehlikeye girer. Bu cihetle yargı mensuplarının, kendi kişisel düşünce ve kanaatlerinin, tarafsızlıklarına gölge düşürmemesi gerekir. Bu kişilerin sosyal medya paylaşımları veya diğer kitle iletişim araçları ile yapacakları ifade açıklamaları, çok kolay bir biçimde amacını aşan neticeler doğurabilir ve bunların tarafsızlıklarını sorgulatabilir. Dolayısıyla yargı mensubu bunu öngörmeli, sosyal medya üzerinden paylaşımda bulunurken siyasi tarafsızlık yapmamalı, yargıya duyulan güveni sarsmamalıdır.⁴⁰ Görüldüğü üzere, sosyal medya paylaşımını yapan kişinin yargı mensubu olması durumunda daha hassas bir inceleme yapılmaktadır. Zira toplumun yargıya ve yargı kararlarına duyduğu güven ve saygının temelinde sadece bağımsızlık ve tarafsızlık değil aynı zamanda yargı mensuplarının temsiliyet seviyeleri ve kişisel özelliklerine duyulan güven ve saygı da yer almaktadır. Bu ikisi doğru orantılıdır. Nasıl ki adaletin tesisi noktasında objektif ve hukuka uygun hareket ediliyorsa bunun dışı vurumunda da aynı şekilde hareket edilmeli ve görüntü itibariyle de toplumun adalet duygusu tatmin edilmelidir.

görev yapan davacı hakkında "...eğitici ve öğretici sıfatı ile kamu görevi yürüttüğü, devlete ve millete sadakat ve bağlılık duygusuyla hareket etmesi gerektiği, toplumun bir kısmını ötekileştiren eylem ve söylemlerde bulunmaması gerektiği dikkate alındığında, davaya konu eylemlerin disiplin cezasını gerektirdiği görülmektedir." şeklinde yorum yapmıştır. Danıştay 8. Daire, E. 2021/4565, K. 2023/7709, T. 22.12.2023, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 13 Şubat 2025. Dolayısıyla bu kararında Danıştay, üniversitede çalışan bir öğreticinin, mesleğine vurgu yapmış ve disiplin konusunda mesleki niteliğini göz önünde bulundurmıştır.

⁴⁰ Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu, E. 2023/3238, K. 2024/1380, T. 13.06.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 17 Mart 2025. Danıştay bu kararında, Cumhuriyet savcısı olarak görev yapan kişinin, sosyal medya hesabı üzerinden yaptığı paylaşımlarda siyasi değerlendirme ve yorumlarda bulunduğu, aralarında politikacı, gazeteci ve kamu görevlilerinin de olduğu çok sayıda insana yönelik olarak onur ve şerefi zedeleyici küfürler içeren söz ve beyanlarda bulunduğu, mezkûr paylaşımların, hakimlik ve savcılık mesleğinin onuru ile bağdaşmadığı ve bu mesleğe mensup olanların uyması gereken etik değer ve ilkelere de aykırılık teşkil ettiği neticesine varmıştır. Dolayısıyla Hâkimler ve Savcılar Kurulu'nun bu savcı hakkında meslekten çıkarma cezası verilmesi yönündeki işlemini hukuka uygun bulmuştur.

Kamu görevlisinin her türlü paylaşımının disiplin cezası ile cezalandırılacağını söylemek doğru olmayacaktır. Somut olayın niteliğine ve paylaşımın içeriğine göre mahkemelerce bir değerlendirme yapılmaktadır. Şayet paylaşımın içeriği, eleştiri sınırını aşıyorsa ve kamu görevlisinin resmi sıfatının kendisine getirmiş olduğu saygınlığı sarsacak nitelikteyse, disiplin cezası verilmektedir. Bu durumda yine kamu görevlisinin mesleğinin niteliği, yapılan değerlendirmede belirleyici rol oynamaktadır.

Örneğin Danıştay kararına konu olan bir olayda bir polis memurunun sosyal medya paylaşımını ilk derece mahkemesi, genel eleştiri niteliğinde kabul etmiş, “...bahse konu ifadeler ile davacının hizmet dışında resmi sıfatının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak eylem ve davranışlarda bulunmak fiilini işlediğinden söz etme olanağı bulunmadığı...” şeklinde değerlendirme yapmıştır. Fakat dosya kendisine gelen Danıştay, emniyet teşkilatı personelinin ifade özgürlüğünün kapsamının diğer kamu görevlilerine nazaran daha dar olduğuna ve teşkilat içerisindeki hiyerarşinin katılığına dikkat çekerek mezkûr paylaşımın eleştiri sınırını aştığını ve resmi sıfatın verdiği saygınlığı da sarstığını belirtmiş ve verilen disiplin cezasını hukuka uygun bulmuştur. Danıştay bu kararıyla ayrıca ifade özgürlüğü kapsamına giren söz ve eylemlerin neler olduğunun tam manasıyla, sayma yoluyla tespit edilemeyeceğine, bu konuda genel bir çerçevenin çizilmesinin mümkün olmadığına, somut olaya ve paylaşımın muhteviyatına bakmak suretiyle değerlendirmenin yapılacağına dikkat çekmiştir.⁴¹

IV. PAYLAŞIMIN HEM CEZAI SORUMLULUK HEM DİSİPLİN SORUMLULUĞU DOĞURMASI

Kamu görevlisinin sosyal medya paylaşımları dolayısıyla hakkında disiplin cezası uygulanmasının yanı sıra bu paylaşımlar nedeniyle adli yargıda da ceza davası açılabilmektedir. Bir başka ifade ile paylaşımlar hem idari hem de adli sorumluluk doğurabilmektedir. Aynı fiil hakkında disiplin kovuşturması yapılması ayrıca bir de ceza kovuşturması yapılmasına engel teşkil etmemektedir.⁴² Genel kural, ceza ve disiplin soruşturmalarının birbirinden bağımsız olduğudur.⁴³ Bunun

⁴¹ Danıştay 2. Daire, E. 2021/6575, K. 2024/1552, T. 11.03.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 19 Aralık 2024.

⁴² Giritli, Bilgen ve Akgüner (n 3) 566. Ayrıca Bkz. Boz (n 6) 32. Buradaki gibi, disiplin hukuku ve ceza hukuku ilişkisi söz konusu olduğunda kişiye tek bir eylem dolayısıyla hem adli hem idari ceza verilebileceği, bu halde “non bis in idem” yani “aynı fiile birden fazla ceza verilemeyeceği” kuralının uygulanmaması gerektiği ile ilgili olarak Bkz. Murat Ekinci, ‘Ceza Hukuku İlkeleri Açısından İdari Yaptırımlar’ [2017] Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi 19, 51. Ayrıca Bkz. Burç Volkan Zor, ‘Ceza Hukuku İlkelerinin Disiplin Hukukunda Uygulanabilirliği’ (2022) 12 Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 201, 241 vd. Non bis in idem ilkesi ve bunun idare hukuku bakımından değerlendirilmesi ile ilgili daha fazla bilgi için Bkz. Yücel Oğurlu, ‘Ceza Mahkemesi Kararının Disiplin Cezalarına Etkisi ve Sorunu “Ne Bis İn İdem” Kuralı’ (2003) 52 Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1, 102 vd.

⁴³ Akyılmaz, Sezginer ve Kaya (n 3) 736. 657 sayılı Kanun’un 125. maddesinin son fıkrasında “Yukarıda yazılı disiplin kovuşturmasının yapılmış olması, fiilin genel hükümler kapsamına girmesi halinde,



nedenlerinden biri adli cezalar ile disiplin cezalarının niteliğinin birbirinden farklı olmasıdır. Bir diğer nedeni ise disiplin hukukundaki zamanaşımı sürelerinin, ceza hukukunda öngörülen sürelerle nazaran daha kısa olmasıdır.⁴⁴ Bu konuda AYM ve Danıştay, disiplin hukuku kuralları ile ceza muhakemesi hukuku kurallarının birbirlerinden farklı olduğuna dikkat çekmektedir. Nitekim disiplin hukukunda amaç, kamu kurumlarının iç işleyişindeki düzeni sağlamaktır. Bu sebeple kamu görevlisinin, hizmet gerekleri ve çalışma düzenine, mevcut mevzuata aykırı davranışlarına uygulanacak yaptırımlar ve bunların uygulama usul ve esasları, disiplin hukuku tarafından düzenlenmektedir.⁴⁵

Fiilin hem idari hem de adli sorumluluk doğurduğu durumlarda kamu görevlisinin ceza davasında mahkûm olup olmaması, hakkında disiplin cezası verilmesine engel teşkil etmemektedir.⁴⁶ Süreç, birbirinden bağımsız olarak ilerlemektedir. Fakat Danıştayın bazı kararlarında ceza davasında, suçu o kişinin işlemediği ya da suçun unsurlarının oluşmadığı gerekçesiyle beraat kararı verilmişse disiplin cezası yönünden bu beraat kararının bağlayıcı olacağı ifade edilmektedir. Bununla birlikte beraat kararı, delil yetersizliği dolayısıyla verilmişse, bu halde disiplin sorumluluğu yönünden bu karar mutlak manada bir bağlayıcılık teşkil etmeyecektir. Zira delil yetersizliği dolayısıyla verilen beraat, tam manasıyla bir aklanma değildir.⁴⁷ Dolayısıyla ceza davasında beraat kararı verildiğinde bunun gerekçesi, disiplin sorumluluğu bakımından belirleyici olmaktadır. Bir başka ifade ile disiplin yaptırımı uygulanırken ceza davasındaki beraat kararının gerekçesine göre ayırım yapmak gerekir.

sanık hakkında ayrıca ceza kovuşturması açılmasına engel teşkil etmez.” denilmek suretiyle “ceza soruşturmasının bağımsızlığı ilkesi” benimsenmektedir. Yine 657 sayılı Kanun’un 131. maddesinin ilk iki fıkrasında “*Aynı olaydan dolayı memur hakkında ceza mahkemesinde kovuşturmaya başlanmış olması, disiplin kovuşturmasını geciktiremez. Memurun ceza kanununa göre mahkûm olması veya olmaması halleri, ayrıca disiplin cezasının uygulanmasına engel olamaz.*” denilmek suretiyle de “disiplin soruşturmasının bağımsızlığı ilkesi” kabul edilmektedir. Bkz. ibid 736–737. Ayrıca Bkz. Gamze Oflaz Köksal, ‘Ceza Kovuşturmasının Disiplin Soruşturmasına Etkisi’ [2025] Türkiye Barolar Birliği Dergisi 161, 182. Ayrıca Bkz. Cihan Yüzbaşıoğlu, ‘Ceza Yargılamalarının Disiplin Yargılamaları Bakımından Etkisi’ [2013] Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 687, 690 vd.

⁴⁴ Karar için Bkz. Danıştay 8. Daire, E. 2010/817, K. 2010/3680, 22.06.2010, Akyılmaz, Sezginer ve Kaya (n 3) 738.

⁴⁵ AYM, Barış Baş Başvurusu, Başvuru No: 2016/14253, 02.07.2020. Danıştay 2. Daire, E. 2021/9086, K. 2024/890 T. 14.02.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 19 Şubat 2025. Ceza hukuku ve disiplin hukukunun benzer ve farklı yönleri için Bkz. Zor (n 42) 207

⁴⁶ Giritli, Bilgen ve Akgüner (n 3) 568. AYM’ye göre, “...*hakkındaki ceza soruşturmasının kovuşturmaya yer olmadığı, beraat, düşme gibi mahkûmiyet dışındaki bir hüküm ile sonuçlanması kişiye disiplin yaptırımı uygulanmasına veya bu kişinin başka türlü sorumluluğuna gidilmesine de mâni oluşturmaz.*” AYM, Barış Baş Başvurusu, Başvuru No: 2016/14253, 02.07.2020.

⁴⁷ Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu, E. 2003/67, K. 2003/436, T. 20.06.2003, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 29 Mart 2025. Ayrıca Bkz. Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu, E. 2007/2208, K. 2012/246, T. 06.04.2012, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 29 Mart 2025.

AYM'nin konuya yaklaşımı ise hem cezai sorumluluk hem de disiplin sorumluluğu gerektiren fiillerle ilgili davalarda idare mahkemelerinin, ceza mahkemelerinin verdiği sonuca saygı göstermesi ve bunu sorgulamamasıdır. Aksi halde memur ya da kamu görevlisi hakkında ceza mahkemesinin verdiği beraat kararı, anlamsız kalacaktır. Ceza davasında ulaşılan neticenin tartışmaya açılması ve buna ilaveten, ceza davasında verilen kararı inceleyen kişilerde, kamu görevlisinin üzerine atılı suçu işlediği izleniminin oluşturulması, beraat kararını anlamsızlaştıran durumlar dandır. Dolayısıyla hem idare mahkemeleri hem de diğer otoriteler, verilen beraat kararından şüphe edilmesine neden olacak hareketlerden uzak durmalıdır. Fakat beraat kararı, delil yetersizliği gerekçesi ile verilmişse bu durumda kamu görevlisinin disiplin yaptırımına tabi tutulması mümkündür.⁴⁸

Doktrinde de memur ya da kamu görevlisinin o fiili işlemediği yargı mercileri tarafından kesin hüküm oluşturacak şekilde karara bağlandığında artık idari makamların da fiilin o kamu görevlisi tarafından işlenmediğini kabul etmek durumunda olduğu ifade edilmektedir. Bunun aksini iddia etmek suretiyle kamu görevlisine fiili işlemişcesine disiplin cezası verilemeyeceği, bu halde mahkemece verilecek kararın beklenmesi gerektiği, adaletli bir karara varılabilmesi için bunun önemli olduğu belirtilmektedir. Benzer şekilde kamu görevlisinin fiili işlediği adli makamlarca kesin olarak hüküm altına alınırsa idari makamlar da bunu kabul etmelidir.⁴⁹ Aksinin olması durumunda fiilin işlenip işlenmediği konusunda ortak bir karar olmayacak, yargı yerleri ve idare farklı yönlerde karar verecektir.⁵⁰

Danıştay kararına konu olan olayda bir polis memurunun "Twitter" isimli sosyal medya sitesi üzerinden yaptığı paylaşım dolayısıyla hakkında adli yargıda ceza davası açılmış ve ayrıca disiplin soruşturması da başlatılmıştır. Polis memuru hakkında Ağır Ceza Mahkemesi, "... yine sosyal medya hesaplarının gerçek kullanıcılarının tespit edilemediği, bilgilerin KOM Şube Müdürlüğü çalışanları olan sanıklar tarafından sızdırıldığı ya da asılsız ihbar mektuplarının sanıklar tarafından atıldığına ilişkin olarak, katılanların ve tanık sıfatıyla beyanı alınan kişilerin değerlendirmeleri dışında, her türlü şüpheden uzak kesin ve inandırıcı delilin bulunmadığı..." gerekçesiyle beraat kararı vermiş ve karar kesinleşmiştir. Danıştay, ceza mahkemesi tarafından verilen bu karara vurgu yaparak "... paylaşımın davacı tarafından yapıldığı veya paylaşımında yer verilen bilgilerin, davacı tarafından sızdırıldığı ya da açıklandığı yönünde, her türlü şüpheden uzak, kesin ve somut bir tespitin bulunmadığı ve bu durumun ceza mahkemesi kararıyla da ortaya konulduğuna..." dikkat çekmiş ve

⁴⁸ AYM, Hüseyin Sezer Başvurusu, Başvuru No: 2016/13566, 02.07.2020. Aynı kararda AYM, ceza davasında ulaşılan neticenin hatalı olduğu veya isabetli olmadığı düşünülmesinin, idare mahkemesinin kamu görevlisinin masumiyetine saygı göstermesi yükümlülüğünü bertaraf etmediğini belirtmektedir. Aynı yönde Bkz. AYM, Barış Baş Başvurusu, Başvuru No: 2016/14253, 02.07.2020.

⁴⁹ Oğurlu (n 42) 114–122.

⁵⁰ Zor (n 42) 242.

polis memuru hakkında uygulanan meslekten çıkarma şeklindeki disiplin cezasının hukuka aykırı olduğuna karar vermiştir.⁵¹

Hâl böyle olmakla birlikte, ceza mahkemesi tarafından verilen kararın idare mahkemesi için bağlayıcı nitelik taşımadığına dikkat çeken kararlar da mevcuttur. Örneğin bir polis memurunun “Facebook” isimli sosyal medya hesabı üzerinden yaptığı paylaşımı dolayısıyla hakkında disiplin cezası tesis edilmiştir. Bu paylaşımın memurun, *“halkın bir kesimini sosyal sınıf, din, mezhep, cinsiyet, bölge farklılığına dayanarak alenen aşağılama”* fiilini işlediği ifade edilmiştir. Bunun üzerine adli yargıda da dava açılmış fakat Asliye Ceza Mahkemesi *“paylaşımların davacı tarafından yapıldığının kesin ve inandırıcı delillerle ortaya konamadığı”* gerekçesiyle beraat kararı vermiştir. İdare Mahkemesi ise adli yargıda verilen bu kararın kendisi için bağlayıcı olmadığı, fiilin memur tarafından işlendiği ve mezkûr paylaşımlar sebebiyle memurun disiplin hukuku yönünden sorumluluğunun bulunduğu neticesine varmıştır.⁵² Dolayısıyla ceza davasında verilen hükmün disiplin sorumluluğu açısından bağlayıcılığı, somut olayın durumuna göre değerlendirilmelidir.

SONUÇ

Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin fiillerinden dolayı disiplin sorumluluğunun söz konusu olması oldukça önemlidir. Zira yaptırım tehdidi, hizmet içi ve dışında kamu görevlisinin davranışlarına özen göstermesini sağlar. Sosyal hayat ve mesleki hayatın birbirine karıştığı bir ortamda sosyal medya gibi bir oluşumun kamu görevlilerince de kullanılıyor olması, kontrolsüzlüğü de beraberinde getirebilecektir. Disiplin yaptırımları ile bu kontrolsüzlüğün önüne geçilebilecek ve özellikle de kamu görevinin vermiş olduğu nüfuzun kötüye kullanılması suretiyle kamu görevlilerinin sosyal medya üzerinden davranışlarda bulunmaları engellenmeye çalışılacaktır. Aksi halde, sosyal hayat ile mesleki hayatın birbiri içine geçebildiği bu gri alanlarda bir yaptırım tehdidi olmaksızın hareket edilmesi, kamu düzenini tehdit edecek, kamu hizmetinin işleyişinde aksamalara ve düzensizliğe sebep olacak ve sistem açısından olumsuz neticeler doğacaktır.

Kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımları üzerinden hukuki değerlendirmelerde bulunurken bu paylaşımların kamuya açık hale gelip gelmediği yani aleniyet kazanıp kazanmadığı, bakılması gereken en önemli hususlardan birisidir. Burada gizlilik ayarının yapılıp yapılmadığına bakılmalı, kullanıcının niyeti sorgulanmalıdır. Elbette ki paylaşımın aleniyet kazanmış olması, -her ne kadar devlet için müdahale imkânı doğursa da- ifade özgürlüğüne doğrudan müdahale sebebi teşkil etmemektedir. Fakat müdahalenin gerekliliği ve ölçülülüğü için bu durum belirle-

⁵¹ Danıştay 2. Daire, E. 2021/7959 K. 2024/3211 T. 27.05.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 23 Şubat 2025. Disiplin ve ceza soruşturmalarının birbirlerinden mutlak manada bağımsız olmadıkları yönünde Bkz. Akyılmaz, Sezginer ve Kaya (n 3) 737.

⁵² Danıştay 2. Daire, E. 2021/9086 K. 2024/890 T. 14.02.2024, <<https://kazanci.com.tr/>> erişim tarihi 19 Şubat 2025.

yici olmaktadır. Paylaşımın aleniyet kazanıp kazanmadığı ayrıca disiplin yaptırımı uygulanması esnasında da belirleyici bir faktördür.

Paylaşımın bağlamı ve kamu göreviyle ilgisi de bakılması gereken hususlardan-
dır. Nitekim yapılan paylaşım, kamu görevlisinin tarafsızlığına, çalıştığı kurumun
itibarına, idari işleyişe duyulan güvene bir hanel getiriyorsa bu durumda disiplin
yaptırımı uygulanmalıdır. Fakat uygulanacak yaptırım orantılı olmalı ve somut olay-
daki bireysel koşullar da göz önünde bulundurulmalıdır. Dolayısıyla sosyal medya
paylaşımları vasıtasıyla yapılan ifade açıklamalarında bu hususlar ayrıntılı olarak
analiz edilerek bir neticeye ulaşılmalıdır.

Anayasa Mahkemesi (AYM) bu konuda müdahalenin orantılı ve zorunlu olması
gerektiğini belirtmekte ve bu yaklaşımla mahkemelerin subjektif ve zorlama yo-
rumlardan kaçınmaları gerektiğini belirtmektedir. Bu sebeple AYM, ifade özgürlüğü
bağlamında, yapılan paylaşımlarla ilgili olarak mahkemelerin yapacağı değerlen-
dirmelerde göz önünde bulundurması gereken hususlara kararlarında yer vermek-
tedir. AYM, kamu görevlilerinin de siyasi görüşlerinin olabileceğini, onların da
ülke meseleleri ile ilgilenebileceğini kabul etmektedir. Ancak bunu yaparken kamu
görevlisi, üstlenmiş olduğu kamu görevinin itibar ve güvenini sarsacak hareketler-
den uzak durmalıdır.

Yargı kararlarında, kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımı dolayısıyla
sorumluluğu incelenirken mesleğin niteliği ve söylemin muhteviyatının birlikte
değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Zira kamu görevlisinin yapmak-
ta olduğu görevin özellikleri ve önemi, onun sosyal medya paylaşımının etkisini
artırabilmektedir.

Kamu görevlisinin yaptığı sosyal medya paylaşımı hem disiplin yaptırımı hem
de ceza soruşturmasını gerektiriyorsa bu halde süreç birbirinden bağımsız bir bi-
çimde işleyecektir. Zira her iki disiplinin de kuralları birbirinden farklıdır. Fakat
bunların birbirlerini hiç etkilemeyeceğini söylemek yanlış olacaktır. Elbette ki kamu
görevlisi, ceza davasında mahkûm olmasa dahi disiplin yaptırımı ile karşılaşabilir
fakat ceza davasındaki hükmün disiplin yaptırımı bakımından göz ardı edilmemesi
gerekir. Nitekim AYM ve Danıştay, disiplin yaptırımının uygulanması konusunda
ceza davasındaki beraat kararının gerekçesine göre ayırım yapmaktadır.

KAYNAKÇA

Akdeniz İ, 'Kamu Görevlileri Etik Kurulunu Yeniden Düşünmek' [2016] Sayıştay
Dergisi 59

Akyılmaz B, 'Anayasal Esaslar Çerçevesinde Kamu Personeli Disiplin Hukuku ve
Uygulamadaki Sorunlar' (2002) 6 Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Dergisi

Akyılmaz B, Sezginer M ve Kaya C, *Türk İdare Hukuku* (18. Baskı, Seçkin 2024)



- Aslan E ve Dağdeviren F, ‘Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Düşünceyi Açıklama Özgürlüğü’ (2012) 15 İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi 167
- Atamtürk D, ‘Üniversitelerde Disiplin Cezalarına İtiraz’ (2023) 4 Journal of Pure Social Sciences (PURESOC) - PAK Sosyal Bilimler Dergisi (PAKSOS) 44
- Boz SS, ‘Memur Disiplin Hukukuna Hakim Olan Temel İlkeler’ (2017) 25 Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 15
- Bucaktepe A, ‘Disiplin Makamlarının Disiplin Cezası Verme Yetkileri Üzerine Bir Değerlendirme’ (2015) 19 Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 199
- Çınarlı S, ‘Yükseköğretim Disiplin Sisteminde Disiplin Cezası Sebebiyle İdari Görevin Sona Ermesi Hakkında Hukuki Değerlendirmeler’ (2020) 5 KTO Karatay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 11
- Ekinci M, ‘Ceza Hukuku İlkeleri Açısından İdari Yaptırımlar’ [2017] Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi 19
- Evren ÇÇ ve Uçar İ, *Kamu Görevlileri Hukuku* (4. Baskı, Seçkin 2024)
- Fendoğlu HT, ‘Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü’ [2016] Türkiye Adalet Akademisi Dergisi 1
- Giritli İ, Bilgen P ve Akgüner T, *İdare Hukuku* (Der Yayınları 2001)
- Köksal GO, ‘Ceza Kovuşturmasının Disiplin Soruşturmasına Etkisi’ [2025] Türkiye Barolar Birliği Dergisi 161
- Oğurlu Y, ‘Ceza Mahkemesi Kararının Disiplin Cezalarına Etkisi ve Sorunu “Ne Bis İn İdem” Kuralı’ (2003) 52 Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1
- Sancakdar O ve Önüt LB, *Memur Hukuku* (1. Baskı, Seçkin 2024)
- Yüzbaşıoğlu C, ‘Ceza Yargılamalarının Disiplin Yargılamaları Bakımından Etkisi’ [2013] Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 687
- Zor BV, ‘Ceza Hukuku İlkelerinin Disiplin Hukukunda Uygulanabilirliği’ (2022) 12 Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 201